

INTERNATIONAL
**CITY
AND
HISTORY**
SYMPOSIUM ON AVCILAR

ULUSLARARASI AVCILAR KENT ve TARİH SEMPOZYUMU

21-22 OCTOBER 2021 / 21-22 EKİM 2021
AVCILAR - İSTANBUL

INTERNATIONAL CITY AND HISTORY SYMPOSIUM ON AVCILAR

**ULUSLARARASI AVCILAR KENT ve
TARİH SEMPOZYUMU**

21-22 OCTOBER 2021 / 21-22 EKİM 2021
AVCILAR - İSTANBUL

AVCILAR BELEDİYESİ KÜLTÜR HİZMETİDİR
Yayın No: 9

ULUSLARARASI AVCILAR KENT VE TARİH SEMPOZYUMU
INTERNATIONAL CITY AND HISTORY SYMPOSIUM ON AVCILAR
Tam Metin Bildiri Kitabı / Full Text Book

Yayın Sahibi / Publisher: Avcılar Belediyesi / Avcılar Municipality

Editör / Editor: Ülkü KARA - Haldun AYDINGÜN

Yardımcı Editör / Co-Editor: Ayberk ENEZ

Grafik Tasarım / Graphic Design: Tekin ZENGİN

Yayın Tarihi / Publishing Date: Mart - March 2022

Avcılar Belediyesi Yayınları

ISBN: 978-605-73399-0-4
Yayıncı Sertifika No: 63122

Tüm hakları saklıdır. Yazarın ve yayıncının izni olmadan çoğaltılamaz, kopyalanamaz.
Makalelerin içeriği ile ilgili sorumluluklar yazarlara aittir.
*All rights reserved. This book or any portion thereof may not be reproduced or used
in any manner whatsoever without the express written permission of the publisher
Responsibilities for the content of the articles belong to the authors.*

Mayıs 2022

SEMPOZYUM ONUR KURULU
HONOURS COMMITTEE

Prof. Dr. Ersin KALAYCIOĞLU
Prof. Dr. İlter TURAN
Dr. Ragıp Nebil İLSEVEN
Akif Hamza ÇEBİ
Turan HANÇERLİ
Bahattin YÜCEL
Bahadır KALEAĞASI

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU
ORGANIZING COMMITTEE

Celal EMRE
Lütfi DEMİR
Gökhan ENÜL
Dr. Servet KAYA
Koray Doğan URBARLI
Mesut GÜLŞEN
Elif BORCEKLİ
Öznur Deniz AYAROĞLU
Ayberk ENEZ

SEMPOZYUM BİLİM KURULU
SCIENCE COMMITTEE

Prof. Dr. Şengül AYDINGÜN
Prof. Dr. Blazej STANISLAWSKI
Prof. Dr. Aynur KOÇAK
Dr. Rasih Haldun AYDINGÜN
Dr. Ülkü KARA

2021 yılında aramızdan ayrılan,
engin tarih bilgisi ile bizlere ışık tutarak
Bathonea kazılarında çok katkısı bulunan
Sayın Hakan Murat Akın'a
saygılarımızla...

*In honor of Hakan Murat Akın (R.I.P.
in 2021), who had made enormous
contributions to the Bathonea excavations
with his vast historical knowledge...*

İÇİNDEKİLER

CONTENTS

Önsöz Foreword	7
Sempozyum Açılış Konuşması / <i>Symposium Opening Speech</i> “Bathonea, Kadim Kent İstanbulumuzun Geçmişine ve Tarihine Başka Bir Pencere Açıyor...” “Bathonea Opens Another Window to the Past and History of Our Historical City, Istanbul...” Turan HANÇERLİ	11
Avclar Bathonea Kazılarının İstanbul Tarihine Katkıları Contributions of Avclar Bathonea Excavations to the History of Istanbul Şengül G. AYDINGÜN	17
Küçükçekmece Göl Havzası Arkeolojik Araştırma Tarihi History of Archaeological Research at Küçükçekmece Lake Basin Ayberk ENEZ	23
Hititlerin Ticaret Sistemi ve Ticaret Yollarının Avclar’da Buluşması The Trade System of the Hittites and the Meeting of Trade Roads in Avclar A. Tuba ÖKSE	43
Avclar’ın Karadeniz ile Ege Arasındaki Tarihi Ticaret Yolu Üzerindeki Konumunun Önemi The Importance of Avclar’s Location in the Historic Trade Route Between Black Sea and Aegean Haldun AYDINGÜN.....	51
Bizans Mühürlü Tuğlaları Üzerine Filolojik ve Arkeolojik Araştırma: Küçükçekmece Gölü, Firuzköy Yarımadası’ndaki Yerleşime ait Bizans Yapılarından Seçilmiş Mühürlü Tuğla Örnekleri Üzerine Çalışma Philological and Archaeological Research on Byzantine Stamped Bricks: Case Study of Selected Examples of Stamped Bricks from Byzantine Architectural Structures from the Site on the Firuzköy Peninsula on Lake Küçükçekmece Evelina KACHYNSKA, Grzegorz SUS.....	63
Geç Antik Çağ Eczanesi Daphnusion’dan (?) Mortarium ve Mortarium Piliular Mortarium and Mortarium Pilia from the so called Late Antique Pharmacy Daphnusion Şengül AYDINGÜN, Berrin YILDIZ.....	77
“Bazilikal Yapı”nın Seramik Buluntularına Bir Bakış Ceramic Artifacts of the “Basilical Structure”: An Overview Ülkü KARA.....	105
Bathonea, Athyra ve Angurina Limanları The Harbours of Bathonea, Athyra ve Angurina Hakan ÖNİZ, Şengül AYDINGÜN.....	125
Firuzköy Yarımadası’ndaki “Küçük Liman”: Küçükçekmece Gölü’nde Yapılan Liman Çalışmaları Hakkında Arkeolojik Ön Rapor The So-called “Küçük Liman” on the Firuzköy Peninsula: A preliminary Archaeological Report on Harbour Studies Along the Küçükçekmece Lake Alkiviadis GINALIS.....	143

MS 5. - 11. Yüzyılları Arasında İstanbul Bathonea, Theodosius ve İzmit Körfezi Antik Limanlarının Rolü The Role of the Ancient Harbours of Avcılar Bathonea and Theodosius Between the 5 th - 11 th centuries AD in the Marmara Sea Şengül AYDINGÜN, Sercan ÖNGEN.....	163
Firuzköy Yarımadası Bizans Mimari Kompleksi'nde Merkezi Planlı Yapıdaki Opus Sectile Döşeme: Bir Analoji Denemesi Byzantine Architectural Complex on the Firuzköy Peninsula. An Attempt to Find an Analogy Evelina KACHYNSKA.....	181
Bathonea Kazıları Geç Antik - Orta Çağ Mezarları Late Antique Period - Medieval Tombs of Bathonea Excavations Batuhan SAZAK, Ahmet BEKTAŞ.....	195
Bizans Başkentinin Batı Kırsalında Su Temini: Avcılar ve Yakın Çevresinden Yeni Arkeolojik Buluntular Water Supply in the Western Suburbs of the Byzantine Capital: New Archaeological Evidence from Avcılar and Surroundings Kerim ALTUÇ.....	213
Constantinopolis Yakınlarında Küçükçekmece Göl Havzasında Yer Alan Erken Dönem Hıristiyan Bazilikaları (İstanbul-Avcılar) Early Christian Basilicas at Lake Küçükçekmece near Constantinople (İstanbul-Avcılar) Błażej M. STANISŁAWSKI, Şengül AYDINGÜN, Ayberk ENEZ, Konrad K. SZYMAŃSKI.....	227
Geç Roma, Bizans ve Osmanlı Dönemleri'nde Karantina Bölgesi Olarak Küçükçekmece Gölü ve Çevresi Küçükçekmece Lake and its Surroundings as a Quarantine Zone in the Late Roman, Byzantine and Ottoman Periods Ali ŞAHİN.....	263
Avcılar - Firuzköy Yarımadası'ndaki Osmanlı Yapılarının Dökümantasyonu Documentation of Ottoman Buildings in Avcılar - Firuzköy Peninsula Yaser DELLAL.....	283
MS 19. Yüzyılda Osmanlı Arşiv Belgeleri Işığında Ayamama Çiftliği Üzerine Notlar Notes on the Ayamama Farmland over the Ottoman Archival Sources of the 19 th Century AD Özge ASLANMİRZA.....	297
Batılı Seyyahların Kaleminden Küçükçekmece ve Çevresi Küçükçekmece and Its Surroundings from the Pens of Western Travelers Meriç HARMANCI.....	305
Küçükçekmece Gölü ve Havzasında Çevre Kirliliği Environmental Pollution in the Lake Küçükçekmece and the Basin Serkan KÜKRER, Hakan KAYA.....	321
Küçükçekmece Göl Çevresi Faunası ve Sosyal Yaşama Etkisi Küçükçekmece Lake Environment Fauna and Its Impact on Social Life Hasan DEĞİRMENCİ.....	325
Sempozyum Kapanış Konuşması / Symposium Closing Speech "Bathonea, Asırlar Öncesinden Günümüzü Aydınlatan Bir Işıktır..." "Bathonea is a Light Coming From Centuries Ago to Enlighten Today..." Turan HANÇERLİ.....	341

Önsöz Foreword

Turan HANÇERLİ*

Değerli Okuyucular,

Elinizdeki bu eser, yaşadığımız toprakların tarihsel değerinin, bilim insanlarımızın özverili çalışmalarıyla ortaya çıkan kadim mirasın anlatıldığı bir sempozyumun anlatısı. İstanbul ve Türkiye için çok önemli tarihi keşiflerin yapıldığı Bathonea antik kentindeki kazı çalışmalarında çıkan bulgulardan, kentimizdeki dönemin liman çalışmalarıyla ilgili arkeolojik raporlara; Küçükçekmece göl havzasında yer alan erken dönem Hıristiyan bazilikalarından, Firuzköy'deki Osmanlı eserlerinin dokümantasyonuna kadar birçok değerli ve eşsiz bilgiyi bu kitapta bulacaksınız. Sempozyumda paylaşılan bütün değerli bulgular, bu bölgenin sadece tarihi değeri açısından değil, aynı zamanda İstanbul'un tarih turizmi için de müthiş bir fırsata sahip olduğuna dikkat çekiyor.

Dünyanın en değerli ilçelerinden birinin belediye başkanı olarak; sadece bugüne ve yarına odaklanmanın, bir kenti geliştirmek açısından ne kadar yetersiz kalacağının farkındayım. Bu ve benzeri sempozyumlarla beraber kentimizin tarihini hep beraber öğrenip bilim insanlarımızın çalışmaları ışığında geleceğimize ışık tutmak istiyoruz.

Dünyanın hızla evrildiği, teknolojinin hayal dünyamızın sınırlarını zorladığı bir dönemden geçiy-

* Avcılar Belediye Başkanı

Dear readers,

This artifact in your hand is a symposium narration telling the tale of ancient legacy which is the product of the historical value of the land we live on, revealed by the devoted studies of scientists. You will find much precious and unique information in this book from findings of the excavations in the ancient city of Bathonea where many significant discoveries for İstanbul and Turkey have been made and archaeological reports about the port studies of the era in our city to early Christian basilicas around the Küçükçekmece lake basin and the documentation of Ottoman artifacts. All the valuable findings shared in the symposium point to the fact that the area is an excellent opportunity not only in terms of its historical value, but also for the historical tourism in İstanbul.

As the mayor of one of the most valuable urbans in the world, I am very well aware how insufficient focusing only on today and the future shall be for the development of a city. With this and similar symposiums, we want to learn the history of our city together and shed light on our future in the light of the work of our scientists.

We are going through a period where the world is rapidly evolving and the technology is pushing

* Mayor of Avcılar

ruz. Dünyaya ekolojik açıdan verilen zarar, artık günlük hayatta fark edilir bir düzeyde. Denizlerimiz, topraklarımız, havamız hızla kirleniyor: yiyeceklerimizin tadı değişiyor, iklimlerimiz artık çocukluğumuzda hatırladığımızdan çok farklı. Savaşlar, çatışmalar, kıyımlar acımasızca devam ediyor. Ben ve ekip arkadaşlarım inanıyoruz ki tüm bu sıkıntıları ortadan kaldırmanın en önemli adımlarından biri; tarih boyunca yaşananları bir deneyim olarak içselleştirip geleceği bu bilinçle şekillendirmek.

Avcılar Belediyesi olarak, hem tarihin hem de Bathonea Antik Kenti'nin bize işaret ettiklerini rehber edinerek, üzerinde yaşadığımız topraklarının değerini yükseltmek; her zaman birinci önceliğimiz olacak. Bu vesileyle sempozyuma değerli çalışmalarıyla katılan bütün bilim insanlarımıza müteşekkirimiz. İyi ki varsınız.

the limits of our imagination. The ecological damage inflicted on the earth reached to a level where it affects our daily lives. Our seas, lands and air are rapidly being polluted; the taste of our food is changing; the climate is much different from what we remember as kids. Relentless wars, conflicts and slaughters are continuing. I and my teammates believe that one of the most important steps to be taken resolve these challenges is internalizing the events that occurred along the history as an experience and shape the future with this consciousness.

As Avcılar Municipality, it will be our highest priority to raise the value of the land we live on by considering what history and Bathonea Ancient City shows us as our guide. On this wise, we are grateful to all the scientists who contributed to this symposium with their valuable studies. You are appreciated.